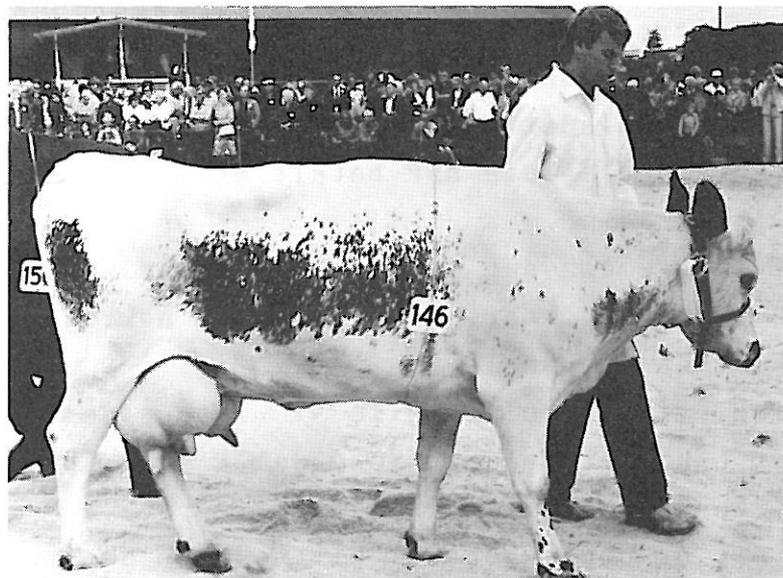

◀ STN ~ BLADET ▶

INFORMASJONSBLAD FOR
AVLSLAGET FOR SIDET TRØNDERFE OG NORDLANDSFE
NR 2. 1990

84 MORBÅN

Fødd: 23/12 1976

Far : 9006 NERO

Middelavdrått 6 år;

5497 - 3,9 - 214

Eigar:

Odd Langen, Røros

Denne kua er mor til

seminoksen 9024 LANGEN

AV INNHALDET I DETTE NUMMERET:

PRESENTASJON AV ÅRETS SEMINOKSAR

GARDSBESØK PÅ AUSTISTUA MOEN

SÆD FRÅ GAMLE OKSAR

STAMBOKFØRING AV GARDSOKSAR

9065 LIJO

(som spekalv)

Fødd: 27/8 1988

Hos: E og A
Wormstrand,
Brandval.

Far: 9020 JOWI

Morfar: 9008 KORO

(sjå inne i bladet)

STN

Avslaget for sidet trønderfe og nordlansfe

STN-Bladets
postgirokonto: 0824 0157803

Her kjem endeleg STN-blad nr 2 for 1990. Da det er så kort tid sidan nr 1 kom ut, blir også dette nummeret sendt ut til alle som vi meiner kan ha interesse av bladet. Nr 1 1991 derimot blir berre sendt til dei som innan den tid har betalt bladpengar for 1990. Det er dyrt å trykke bladet og vi kan difor ikkje halde så stort opplag. Dei som allereie har betalt er i alle fall sikra å få neste nr !

Dette bladet er litt større enn det første, og inneheld m.a. ein presentasjon av årets STN-seminoksar, gardsbesøk og nokre saker som styret i avslaget har behandla.

Medan vi har anledning, vil vi opplyse alle STN-interesserte om at årsmøtet for 1991 er planlagt halde i Surnadal 4 og 5 April. Nærare kunngjering kjem i Bondebladet. Avslaget vil prøve å gjenta "suksessen" frå sist, og opplegget vil bli noko av det same, med årsmøte, gardsbesøk og STN-prat. Så sett av desse dagane allereie no! Innbydingar vil bli utsendte som sist.

Redaksjonskomité;

Liv Torill Eide, Fortuna, 2592 KVIKNE	tlf: 064 84195
Harald Sæther, Sæther, 7342 LØNSET	tlf: 074 24304
Atle Meås, Stupelvik, 6658 RINDALSSKOGEN	tlf: 074 94015

Abonement: 50,-: STN-bladet v/Liv T. Eide 2592 KVIKNE

LIVDYRFORMIDLING

Avslaget har funne det rett at avgifta på livdyrformidling blir kutta ut. Det vil altså ikkje bli oppkrevd avgift verken på salg eller kjøp av livdyr gjennom avslagets livdyrformidlar. Har du STN-dyr å selge så ta kontakt med livdyrformidlar:
Kjell Wikstrøm, 7340 OPPDAL. Tlf: 074 23628

STN - OKSAR FOR SESONGEN 90/91

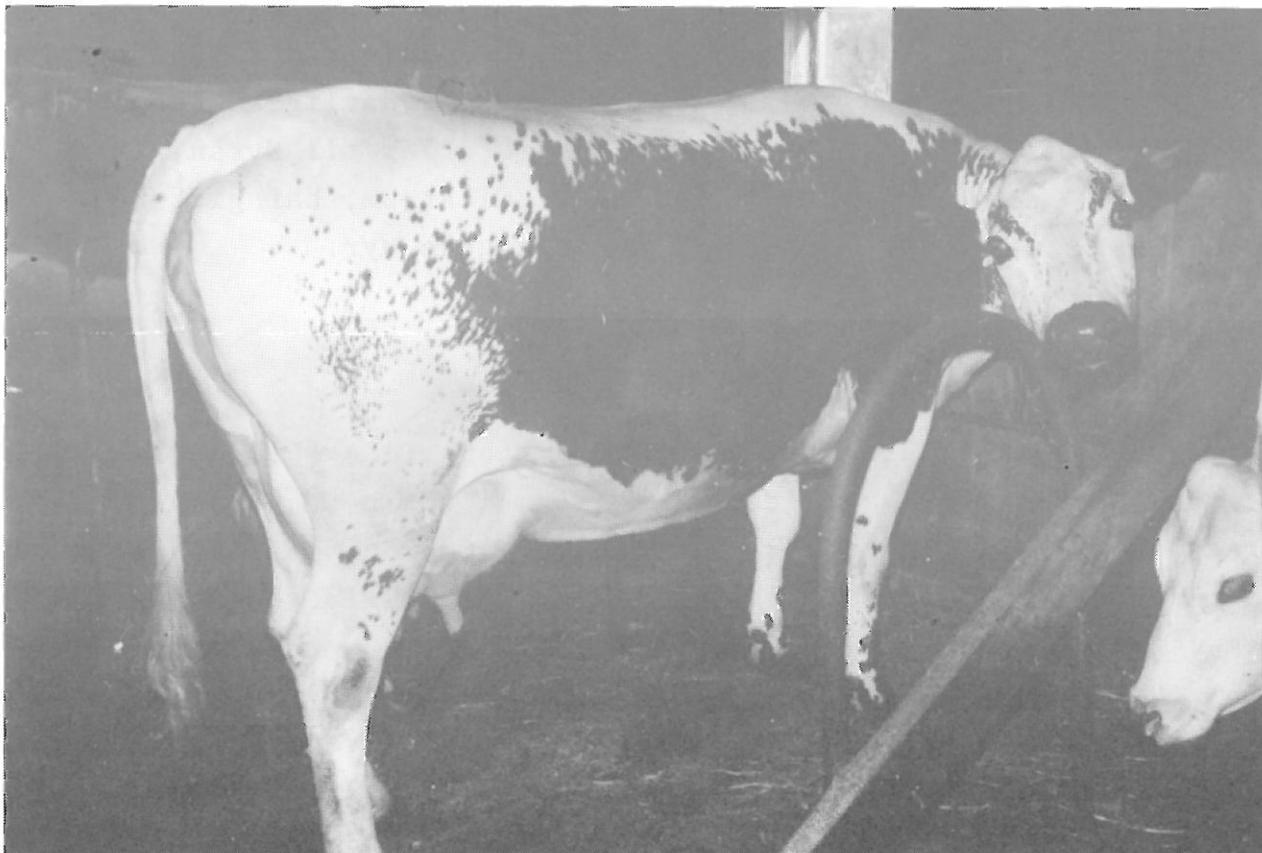
Vi tek her med ein presentasjon av årets STN-oksar. Når det gjeld opplysningar om mors avdrått, brystomfang og anna, viser vi til NRF sin oksekatalog for 1990/91. Da det er svært vanskelig for laget å få fotografert dei oksane som står på oksestasjonane, er bildematerialet svært varierende. Vi håpar at dei bilde vi har i alle fall gir eit visst intrykk av dei dyra det er tale om.

9034 SILJAR

Denne oxen er etter 9004 Selo (etter 8992 Stas Torve) som har gitt mange svært bra kyr. Morfar til 9004 Selo er 8067 Borgson, som i sin tid hadde en indeks på 120. Foreløpig er 9034 Siljar den eneste oxen vi har etter 9004.

Mor til Siljar, 33 Silja (bildet), var ei typisk, jevnt bra ku etter 8987 Fryd Torve. Denne oxen var populær på sin tid, og gav mange gode kyr.

33 SILJA

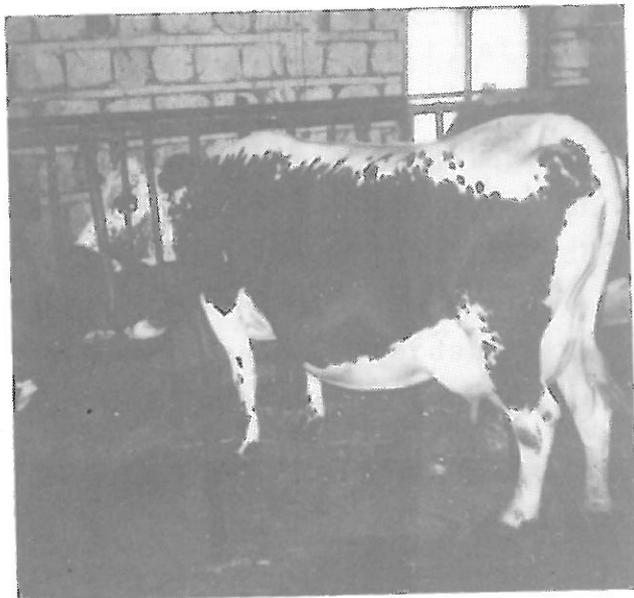

9040 RICKO (ikke noe foto) .

Denne SKB-oksen er etter 41 River SKB 6169 født i 1960. I Sverige har man et lite antall sæddoser av mange eldre okser. Disse blir benyttet til å produsere nye okser av eldre linjer.

Mor til Ricko, 38 Nina, var i flere år en av K G Hedlings beste kyr, og var over 8000 kg 4% målemjølke. Kua var svart-sidet og høgstillt. Ricko har ikke gjort det så godt i den svenske avkomsgranskningen, men representerer likevel interessant blod for oss.

9062 MYRAN

Buskapen kom ikke med i kontroll før 1986. vi har derfor bare 3 kontrollår på mora, 10 Mairos (bildet) som er født i 1977. Kua har holdt seg godt, spesielt juret imponerte. Far til Mairos, 9008 Koro, har tydelig gitt en del holdbare og gode kyr. Mairos var i 1987 nest best i buskapen (både NRF og STN kyr) med 4825 kg mjølke. Kua kastet imidlertid i 1989 og kom derfor dårligere ut på papiret. Far til Myran, 9022 Wikstrøm, har gitt mange gode kyr.

9063 ELVEN (bildet →)

Denne oxen hadde diaré ved ankomsten til Øyer, og ble satt sterkt tilbake av dette. Den fikk etter hvert også leddbetennelse. Laget var en stund i tvil om oxen ikke burde avlives. Den kom seg imidlertid og utviklet seg såpass at det ble besluttet å ta sæd av den.

Dette er den eneste oxen etter 9012 Josu, hvis far, 9191 Kal Bogevoll var en meget god okse. Mor til Elven, 88 Kruslin etter 9024 Langen, var ei god ku med et ikke helt perfekt jur.

9063 ELVEN

9064 MOEN

9064 MOEN (← bildet)

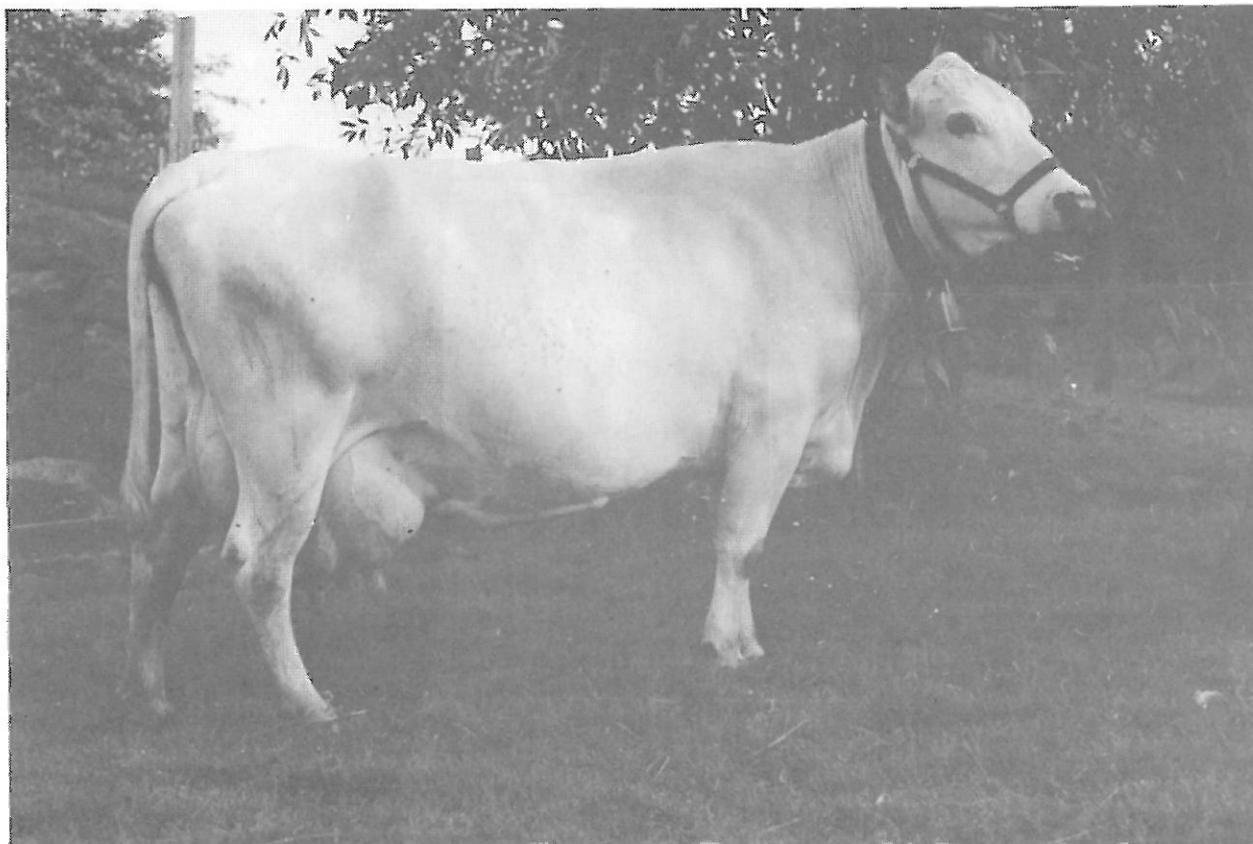
Faren, 9039 Ramik, er etter 9017 Ikaros, som har 9000 Dragos SKB som morfar. Mora, 149 Stjerne, er ei 3/4 STN-ku hvis far 9014 Sem SKB/SLB, er etter SLB (Frieser) oxen Demon. Sem hadde en svensk indeks på 123.

149 Stjerne har vært ei holdbar og svært god ku. Juret har bra form, og har tålt påkjenningene godt.

9065 LIJO

Denne oxen er etter 9020 Jowi, hvis far 8998 Koss Varli er den eneste oxen etter 8604 Kostor, hvis far 5292 Geir Lønset var produsent av et uttall gode kyr. Kostor var født hos Kåre Kosberg, Rennebu i 1957, men virket det meste av tiden på oksestasjonen i Narvik. Dette er den eneste norske okselinjen som ikke går tilbake til 8201 Stasfinn eller 5429 Lykkemann.

Mor til Lijo, 6 Litaros (bildet) er født hos Anna og John P Tørres i Røros. Far er 9008 Koro og morfar er 8996 Sagar SKB. Litaros har vært den beste kua i besetningen de senere år. Kua er noe lågføtt. Juret har bra form, og har holdt seg godt. Spenene er imidlertid noe store.

9066 MIRO (bildet)

Denne oxen har en noe uvanlig farge, i det den er brannsidet. Pga det lave antallet kyr i rasen, har styret bestemt at okser med Røde/brune avtegn også må kunne godkjennes. Det har alltid vært rød- grå- og brannsidete dyr i rasen. Vi kan f.eks nevne førstepremiekua 31 Dronning 8779 (mor til 8981 Sing Ekran) som var brannsidet.

Miro har den gode svenske oxen 9049 Maro som far, og 9009 Sevat (etter 8989 Heid Gravaune) som morfar. Det er få avkom etter 9009 Sevat, slik at 9066 Miro kan brukes til de fleste kyr.

Mora, 45 Miranda, er ei jevnt bra ku med godt eksteriør og bra jur.

SKB - IMPORT 90/91

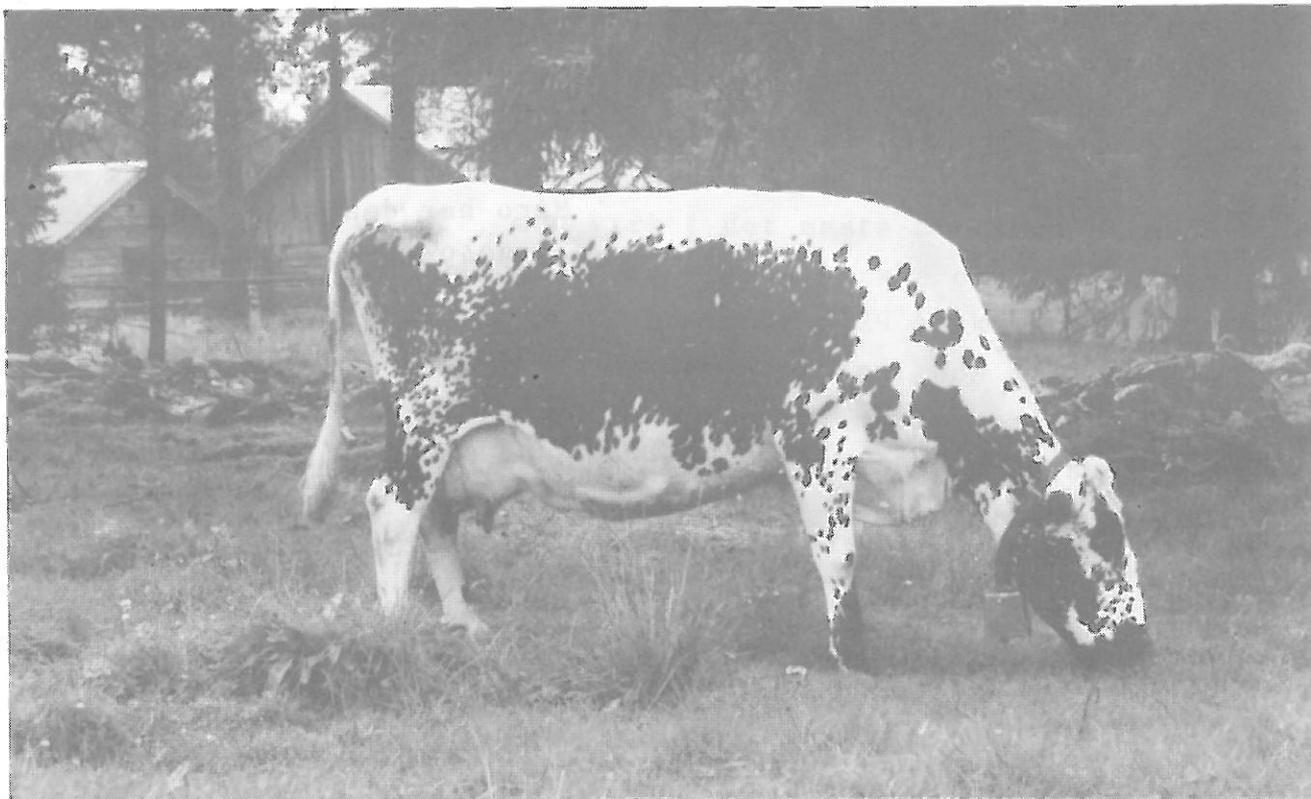
Dessverre ser det ut til at import av sæd fra Sverige blir problematisk. Tidligere har laget fått dispensasjon fra endel prøvetaking som skal gjøres av oksene. Disse prøvene har hittil ikke rutinemessig vært tatt i Sverige. Sekretæren arbeider med saken, men den endelige avgjørelse foreligger ikke ennå. 9068 Snåpp er imidlertid en ungekse som visstnok ennå er i live, så vi får håpe at import av denne går i orden.

9067 BASS

Dette er en av de sist granskede oksene i Sverige som er ren fjellras. Far til Bass er den i Norge tidligere anvendte oxen 9028 Basker. Denne oxen er ved siden av Bill og Figer, den som de siste åra har gjort seg mest bemerket som produsent av gode kyr. Morfaren 733 Gandhi er ikke representert i tidligere svenskeimporter.

Denne oxen er etter nok en gammel okse, nemlig 713 Smyg SKB, som har litt norsk blod i årene idet farfar er 8197 Jo Sing. Ellers representerer oxen totalt ukjent blod her i landet. Morfaren, 780 Rune SKB, er etter 70 Gull SKB, som også i Sverige er unik rent avstammingsmessig.

Mor til Snäpp, 50 Henny (bildet), er K G Hedlings favorittku og har et enestående høyt fett- og proteinnivå i mjølka. Kua er svartsidet og med et godt eksteriør (djup).

* * * * *

SAMARBEID MED INSEMINØREN!

Du må huske på å få inseminøren til å ta inn STN-sæd. Enkelte inseminører har i perioder ikke hatt STN-sæd, eller de har hatt så lite utvalg at brukerne har måttet velge mellom innavl eller innkryssing av andre raser. Dette er imidlertid en unødvendig situasjon. Alle inseminører plikter å ta inn sæd av en rase det er spørsmål etter, og varsler en i god tid om hvilke okser en ønsker å benytte i perioden, vil vel de fleste forsøke å etterkomme disse ønskene så langt det lar seg gjøre.

I STN-bladet framover vil vi av og til prøve å få til ein liten gardsreportasje. Det er alltid populært stoff og kanskje vel så interessant som alt "fagstoffet".

Vi startar denne serien hos ein av dei heilt store STN-entusiastane, nemleg Bjarne Moen frå Vindøla. Alle som interesserer seg for "svartsiátkua" vil før eller seinare kome i kontakt med denne trivelege surnadalingen.

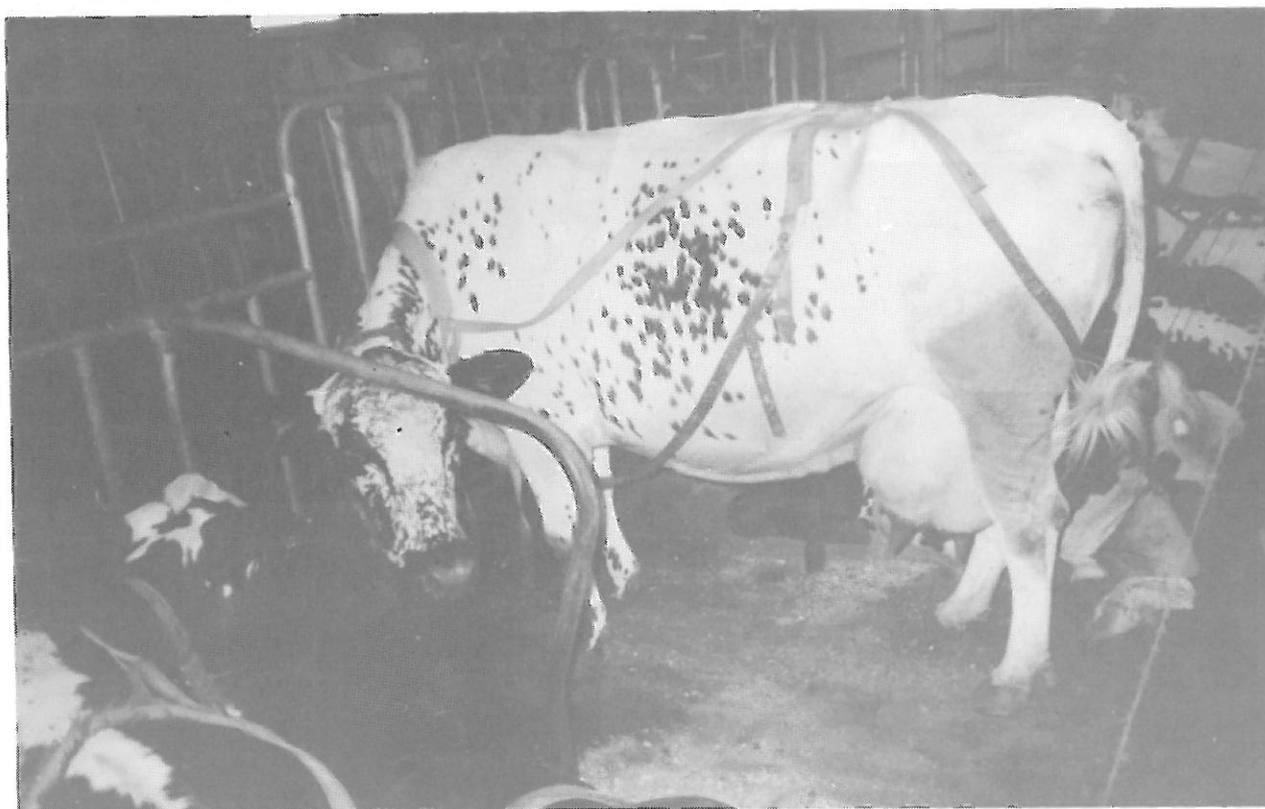
Bjarne Moen tok til som gardbrukar i godt vaksen alder. I 1973, 50 år gamal, overtok han og kona Synnøve garden etter broren Jo, som vart pensjonist. Synnøve og Bjarne dreiv garden fram til siste årsskifte, da dei overdrog han til sonen Ingebrigt. Men framleis er det Bjarne, Synnøve og Jo som no er 84 år gamal som står for det meste av drifta både i fjøset og ute.

Bjarne med ei kvige etter 9043-Harsjøen. Moen, August-90.

Garden Austistua Moen som ligg vakkert til ved elva Surna er på vel 80 dekar dyrka mark. I tillegg har garden ei gamal sommarfjøshamn med 20 da. beite. Sist sommar vart det også leigd litt jord. Buskapen på garden består av 16 STN-kyr med fullt påsett av ungdyra, 1-2 hestar og 13 vinterfora sau.

Det aller meste av foret er heimavla. Inga ku får over 5 kg kraftfôr om dagen og enda ligg det oftast att kraftfôr på fôrbrettet frå ei fôring til den neste. Silo får dyra stort sett etter appetitt, og kraftig gras må det vere på gamalenga (stordelen av enga har ikkje vore pløygd på 15-20 år!) for avdråtten til kyrne låg i 1989 på godt og vel 5800 kilo! Ja, enkelte kyr er også over 7000 kilo i året. Ei av dei beste kyrne i buskapen var 138 Svartsi etter 9015 Stas. Ho var fødd i 1978 og stod på garden til no sist vår. Da hadde ho hatt 12 kalvar (dei aller fleste kukalvar) på 11 insemineringar og middelavdråtten for 7 år var: 5813 kg mjølk med 4,2% feitt og 3,1% protein. Svartsi var mor til seminoksen 9051 Austistua.

172 Drople Fødd: 6/12 1983
 Far: 9022 Wikstrøm
 Morfar: 9000 Dragos
 Avdrått: 3 år: 5175-4,6-3,5

Bjarne har hittil levert 6 oksar som har vorte nytta i semin; 9032 Moen, 9045 Vindøl, 9051 Austistua, 9052 Bjarte, 9061 Moen og 9064 Moen. Det kanskje ikkje så mange veit, er at den i si tid namngjetne oksen 8201 Stasfinn var oppalen på Austistua Moen. Denne oksen vart opphav til den eine av dei okselinene vi har i rasen i dag gjennom sønene 8989 Heid Gravaune, 8991 Kal Bogevoll og 8992 Stas Torve.

Sist på 70-talet selde Bjarne ein okse etter 8985 Jo Langen til "gammalkuentusiasten" Karl Gustav Hedling i Sverige. Der Borte har dei kjøpt inn 2 søner etter denne oksen til semin. Ellers har utalige avlsdyr, både oksar, kviger og kyr vorte selde frå denne gamle besetninga, og spreidd rundt i landet. Kua på førre sida, 172 Drople, er heilsyster til 9032 Moen, og er mor til 9061 Moen.

Da NRF-kua vann terreng i det gamle STN-området på 1950 og 60-talet ville ikkje Jo, og sidan Bjarne sjøv, byte rase. Dei var, og er framleis godt nøgde med "svartsiátkua", og Bjarne er ikkje det minste i tvil om at dei gjorde rett i å halde på den gamle rasen. Han seier at kua er lettfødd og "bergeleg" sterkhelsa og fruktbar opp i høg alder. Når ein så kan fø 16 kyr som i snitt dei siste åra har mjølka over 5000 kg, med så lite kraftfôr og kunstgjødsel som Bjarne brukar, er det klart at det er god økonomi i å halde på svartsiátkua!

AM-90.

STAMBOKFØRING AV GARDSOKSAR

På årsmøtet den 22.03.90, vart det vadteke at også gardsoksane skal stambokførast. Dette for å unngå ukjent avstamming på framtidige liv- og avlsdyr.

Kravet til ein gardsokse som skal stambokførast, er at den ville kunne vorte innkjøpt som seminokse. (sjå STN-bladet nr 1-90 ang. krav til seminokse) Når den fyller desse krava, og i tillegg er stambokført, vil avlslaget anbefale at det blir nytta ein del gardsoksar, da dette på lang sikt vil redusere eventuelle problem med innavl i rasen. Er du interessert i å kjøpe gardsokse, så ta kontakt med livdyrformidlar Kjell Wikstrøm, 7340 Oppdal. Tlf: 074 23628.

Fleire opplysningar om stambokføring av gardsoksar får du ved å vende deg til lagetts sekretær, Amund Wormstrand, 2263 Brandval.

Returadresse: STN-bladet
v/ Liv Torill Eide
Fortuna
2592 KVIKNE

C

SÆD AV ELDRE OKSAR

Det er bestemt at for å bevare STN-rasen, skal eit visst tal sæddosar av ein del oksar leggest på langtidslagring. Dette gjeld mellom andre oksane 9004 - 9013. Talet på dosar frå kvar okse er sett til 300. Avlslaget har da ein del dosar til overs frå kvar okse, og desse vil vi gjerne ha ein kontrollert og forsiktig bruk av, for å produsere nye oksekalvar til semin og nye oksemødre. Alle desse oksane er rein STN, og vi vil difor bruke dei på ein slik måte at dei kan bidra til å få reinare dyr. Styret har difor sett ganske strenge krav, som må oppfyllest for at dei som vil skal få bruke av denne "gammalsæden".

- Ein må vere medlem av husdyrkontrollen.
- Maksimum 6,25% framandt blod i den aktuelle kua. Dyr med innslag av under 3,125% framandt blod blir rekna for reine, og %-talet blir ikkje teke med i utrekninga.
- Kuas avdrått på- eller over midlet for STN-kyr i buskapen.

Styret kan gjere unntak frå desse krava i heilt spesielle tilfelle.

For å få bruke av denne sæden, må dyreeigaren søke skriftleg til avlslagets sekretær. Søknaden må innehalde;

Kuas avstamming så langt bakover som mogleg, avdråttsopplysningar, namn på inseminør/veterinær og ønske om kva for okse ein helst vil ha. Dette gjeld altså for oksane; 9004 Selo, 9005 Mono, 9006 Nero, 9007 Lano, 9008 Koro, 9009 Sevat, 9010 Øst-Tor, 9012 Josu og 9013 Eri Nero.

Hugs å søke i god tid før kua skal inseminerast. Dersom søknaden blir innvilga, blir det tildelt 3 dosar av den aktuelle oksan.